

Regionaalministri määruse „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 211/2011 „Kodanikualgatuse kohta“ alusel esitatud toetusavalduse kontrollimise ja tõendamise kord“ eelnõu SELETUSKIRI

I Sissejuhatus

Eelnõuga kehtestatakse regionaalministri määrus „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 211/2011 „Kodanikualgatuse kohta“ (edaspidi kodanikualgatuse määrus) alusel esitatud toetusavalduse kontrollimise ja tõendamise kord“.

Kodanikualgatuse määrides sätestatud Euroopa kodanikualgatus võimaldab ühel miljonil Euroopa Liidu kodanikul, kes on pärit vähemalt seitsmest Euroopa Liidu liikmesriigist, kutsuda Euroopa Komisjoni üles tegema õigusaktide ettepanekuid valdkondades, kus Euroopa Liidul on õigusloomepädevus. See on õigus, mis sisaldub Euroopa Liidu aluslepingutes. Kodanikualgatuse korraldajad peavad taotlema pädevatelt riiklikelt asutustelt igas liikmesriigis, kus toetusavaldusi kogutakse, asjaomases riigis kogutud kehtivate toetusavalduste arvu tõendamist.

Eesti Vabariik on kehtestanud kodanikualgatuse määruse rakendamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 211/2011 „Kodanikualgatuse kohta“ rakendamise seaduse (edaspidi EKodAS). EKodAS-i kohaselt on toetusavalduste kontrollimist ja tõendamist korraldavaks asutuseks Siseministeerium.

Eelnõu väljatöötamise vajaduse tingis asjaolu, et kodanikualgatuse määruse alusel esitatakse Siseministeeriumile kui Eestis toetusavalduste kontrollimist korraldavale pädevale asutusele kontrollimiseks ja tõendamiseks järjest enam toetusavaldusi erinevate kodanikualgatuste raames ning on tekkinud vajadus täpsustada toetusavalduste kontrollimise protseduuri.

Eelnõu väljatöötamises osalesid Siseministeeriumi rahvastiku toimingute osakonna õigusnõunik Kai Sipp (tel 612 5174, e-post kai.sipp@siseministeerium.ee), rahvastiku toimingute osakonna juhataja Enel Pungas (tel 612 5163, e-post enel.pungas@siseministeerium.ee), rahvastiku toimingute osakonna juhataja asetäitja õiguse alal Mairis Kungla (tel 612 5208, e-post mairis.kungla@siseministeerium.ee), rahvastiku toimingute osakonna juhataja asetäitja dokumenteerimise ala Terje Maurer (tel 612 5231, e-post terje.maurer@siseministeerium.ee) ja rahvastiku toimingute osakonna peaspetsialist Terje Enula (tel 612 5173, e-post terje.enula@siseministeerium.ee).

Eelnõu õigusliku korrektuuri on teinud Siseministeeriumi regionaalarengu osakonna õigusnõunik Epp Hannus (tel 612 5230; e-post ep.hannus@siseministeerium.ee).

II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Regionaalministri määrus „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 211/2011

„Kodanikualgatuse kohta“ alusel esitatud toetusavalduse kontrollimise ja tõendamise kord“ kehtestatakse EKodAS § 2 lõike 3 alusel.

EKodAS § 2 lõike 1 kohaselt kodanikualgatuse määruse artikli 15 lõike 2 ja artikli 8 lõike 2 tähenduses on toetusavalduste kontrollimist ja tõendamist korraldavaks asutuseks Siseministeerium. EKodAS § 2 lõige 2 sätestab, et toetusavaldusi kontrollitakse kodanikualgatuse määruse III lisas esitatavate andmete alusel, lähtudes rahvastikuregistri andmetest. Toetusavaldusi võib kontrollida pisteliselt.

Eelnõu esimese paragrahviiga sätestatakse määruse reguleerimisala, mis sätestab, et määrusega kehtestatakse kodanikualgatuse määrus artikli 15 lõikes 2 ja artikli 8 lõikes 2 sätestatud toetusavalduste kontrollimise ja tõendamise kord.

Teises paragrahvis tuuakse välja nõuded kodanikualgatuse korraldajatele toetusavalduste esitamiseks. Kodanikualgatuse korraldajad edastavad kogutud toetusavaldused paber kandjal või elektrooniliselt Siseministeeriumile kontrollimiseks ja tõendamiseks. Selleks kasutavad korraldajad kodanikualgatuse määruse V lisas esitatud toetusavalduste pädevale asutusele esitamise vormi. Toetusavaldused peavad olema esitatud kodanikualgatuse määruse III lisas esitatud toetusavalduse vormil. Eraldi tuleb esitada paber kandjal kogutud toetusavaldused, elektrooniliselt allkirjastatud toetusavaldused ja veebipõhise toetusavalduste kogumise süsteemi kaudu kogutud toetusavaldused.

Kolmas paragrahv selgitab, kuidas ja mille alusel toimub toetusavalduste kontrollimine. Siseministeerium korraldab esitatud toetusavalduste kontrollimise kolme kuu jooksul alates taotluse kättesaamisest ning vajadusel - näiteks juhul, kui teostusavalduste kontrollimiseks vajatakse lisapäringute koostamist rahvastikuregistris või muid lisaressursse - võib Siseministeerium kaasata toetusavalduste kontrollimisele ka rahvastikuregistri volitatud töötaja.

Toetusavalduste kontrollimisel lähtutakse rahvastikuregistri andmetest ning toetusavaldus loetakse kehtivaks, kui toetusavalduses toodud andmed vastavad rahvastikuregistris toodud sama isiku andmetele. Toetusavalduste kontrollimine põhineb juhuvalimil, milles usaldusnivoo on 95% ning statistilise vea suuruseks 5%. Näiteks 4500 toetusavalduse puhul tuleb kontrollida usaldusnivoo 95% ning statistilise vea suuruse 5% puhul juhuvaliku meetodil valituna 355 toetusavaldust. Vajadusel võidakse kontrollida ka eranditult kõiki toetusavaldusi (näiteks juhul, kui toetusavalduste arv on väga väike).

Toetusavaldus on kehtetu, kui toetusavalduse andnud isik ei ole Eesti Vabariigi kodanik või Eesti Vabariigi resident; kui vähemalt üks toetusavalduses toodud andmetest (eesnimi, perekonnanimi, alaline elukoht, sünniaeg, sünnikoht või kodakondsus) ei vasta rahvastikuregistris toodud sama isiku toetusavalduse andmise hetkel olnud andmetele või kui isik on toetusavalduse andmise hetkel noorem kui 18-aastane. Vastavalt kodanikualgatuse määruse artikkel 3 punktile 4 peab allakirjutanu selleks, et osaleda kavandatud kodanikualgatuses, olema Euroopa Parlamendi valimisteks kehtestatud valimisõiguslikus vanuses. Vastavalt Euroopa Parlamendi valimise seaduse § 4 lõikele 1 on hääletamisõigus Eesti kodanikul, kes on valimiste päevaks saanud 18-aastaseks ning lõikele 2 on hääletamisõigus Eesti kodakondsust mitteomaval Euroopa Liidu kodanikul, kes on valimispäevaks saanud 18-aastaseks. Nõue, et toetusavalduse andja peab olema Eesti Vabariigi kodanik või Eesti Vabariigi resident, tuleneb kodanikualgatuse määruse lisa III C osa 1. punktist.

Neljas paragrahv sätestab toetusavalduste tõendamise korra, mille kohaselt toetusavalduste kontrolli tulemusel annab Siseministeerium kolme kuu jooksul alates taotluse kättesaamisest korraldajatele kodanikualgatuse määruse VI lisas esitatud näidisele vastava tõendi, millega tõendatakse kehtivate toetusavalduste arvu.

III Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruse eelnõu on kooskõlas „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 211/2011 „Kodanikualgatuse kohta“.

IV Määruse mõjud

Regulatsiooni sihtrühmaks on kodanikualgatuse korraldajad ja Eestis toetusavalduste kontrollimist korraldava pädeva asutusena Siseministeerium. Regulatsiooni tulemusena halduskoormus ei suurene. Määruse kehtestamine on vajalik, kuna määruse kehtestamisega muutub selgemaks nii toetusavaldusi kontrollivale ja tõendavale asutusele kui ka kodanikualgatuse korraldajatele ning toetusavalduste andjatele, mille alusel ja kuidas kontrollitakse ja tõendatakse toetusavaldusi. Samuti sätestatakse selged alused, millal toetusavaldus loetakse kehtetuks.

V Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne täiendavaid kulusid. Samuti ei kaasne määruse rakendamisega täiendavaid tulusid.

VI Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

VII Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile, Andmekaitse Inspeksioonile, Statistikaametile ning Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidule.

Siim Kiisler
Minister

Leif Kalev
Kantsler